

Magyar művészek a SZOVJET GRAFIKA Kiállításáról

Alig egy hete nyílt meg a Szovjet Grafika kiállítás, de máris óriási tömegek tekintették meg a legkiválóbb szovjet grafikusok alkotásait. A Nemzeti Szalon bejárata előtt hosszú sorok várákznak, hogy bejussanak a kiállítási termekbe; a magyar festők és grafikusok felbecsülhetetlen értékű tapasztalatokat szereztek a kiállítás megtekintésével.

Megkérdeztünk néhány ismert képzőművészt, mi a véleményük a Szovjet Grafika Kiállításról.

ZÁDOR ISTVÁN

festőművész-grafikus a következőket mondotta:

— Ha a képzőművészetben a festészet az orkesztrális zene szerepét tölti be, a grafika a kamarazene, vagy még inkább a szólóhangszer varázsával hat. Itt a tartalom mellett az előadás szépségének fokozottabban fontos szerepe van. Egy grafikai lap intímabb élvezetet nyújt; kézbe lehet venni, közelről nézegetni és benne rejtett szépségeket felfedezni. Tudják ezt a szovjet grafikusok és ezért helyeznek olyan nagy súlyt előadásmódjuk sokoldalúságára és szépségére, amelyet hosszú és alapos tanulás előz meg. Így mindjárt előjáróban meg is állapíthatjuk, hogy a szovjet grafikus művészek előadása a grafika magasköltőjét, sőt gyakran virtuozitását is mutatja, amely azonban náluk sohasem válik öncélúvá.

— A szovjet művészet támogatottságáról már sokan beszéltek, sokan írtak. Mint szakember, a technika sokoldalúságát és mesteri felhasználását akarom kiemelni. Smerinov illusztrációját egy nálunk alig használt technikával készülték: krétarajzot kevert hígított tussal, — hatása meglepő. Sz. Geraszimov Gorkij Artamonovok című regényéhez készült illusztrációit kizárólag ecsettel rajzolta, — mesterien. Ponomarjov a színpalcikával és a híg tusba mártott ecsettel úgy bánt, mint Ojsztrah a vonójával.

— Egy másik, nálunk elhanyagolt műfaj a színes fa- és linoleummetszet. A szovjet művészek úgy bánnak a vésővel, oly könnyed vonalakkal vágnak, hogy alig lehet a kétféle metszetet megkülönböztetni. Iglin színes Kreml-látképe valóságos gyöngyszem, Szokolov Gorkij szobája Bibikov metszetei, vagy Pavlov Nyirfái a letompított színek összehangolásának mesterművei. A kőrajz művészetének kimagasló darabjai Verejszkij szovjet festőkről készült portrérajzai. Felsorolhatnánk szinte valamennyit, egyes rajzokat, rajzsorozatokat, vagy könyvillusztrációkat. Szén, grafit, ceruza, ecset, vagy litográfkréta, — egyforma tudással bánnak valamennyivel.

Megkérdezzük Zádor Istvánt a kiállítás megrendezéséről is.

— Kár, hogy nem állították a terem közepére egy asztalt azokkal a könyvekkel, amelyekhez ezek az illusztrációk készültek. Így a nézők széles rétege fogalmat alkothatott volna magának arról, hogyan hatnak ezek a rajzok rendeltetési helyükön és könyvtadóink meglátták volna, hogyan kell illusztrált könyvet előállítani. Amiben hibát találtam, az a katalógus. Eltekintve attól, hogy a műfaj meghatározásaiban ingadozó: egyszer rézkarcot, egyszer en forte-ot ír a linoleummetszetet néhol linogravurának nevezi és így zavarba hozza a laikus nézőket. A rajzokról készült diaposzítívekkel önkényes módon jár el. Készítői nem vették tudomásul, hogy egy fekete-fehér rajzon az üresen maradt fehér részeknek a kompozíció szempontjából éppoly fontos szerepe van, mint a feketéknek, — és azt egyszerűen körülnyírták. Hogy a katalógusban az előírt méretet Prokusztesz-ágyába beleszorítsák a rajzot, levágták az Artamonovok lábait, Foma Gorgyjejev társaságának néhány tagját

Ponomarjov: A szénfejtőgép beállítására

és Gorkij betegágyánál Molotov fejbűbóját. Ha a könyveket is bemutatták volna, nemcsak a közönség és a művészek, de a könyvkiadók és a könyvnyomdászok is tanulhatnának ebből a nagyjelentőségű bemutatóból, amely méltán megérdemli, hogy a szovjet képzőművészet példaképeként álljon a látogatók előtt is nagyobb érdeklődést keltsen.

SZÖNYI ISTVÁN

festőművész a következőket mondotta:

— Igen mély benyomást tett rám a kiállítás. A grafika technikájának tökéletes művelése és az illusztráció mondanivalója, előállításának magas foka a legnagyobb elismerést érdemli.

— Mit talált legjellegzetesebbnek a kiállításon?

— Azt, hogy a képek a szovjet életnek és a szovjet pszichének olyan félreismerhetetlen jeleit viselik, hogy semelyik más nemzet nem mondhatná magáénak ezeket a lapokat. Scseglovnak Fagyfejve „Ifjú gardá”-jához készített illusztrációiból megdöbbentő erő árad, a rajz teljesen méltó a regényhez... Paramonov rézkarcai rendkívül kifejezőek... Jar-Kravcsenkónak kitűnően karakterizált fejei bámulatos mértékben élők és reálisak. Az egész kiállításról az, a véleményem, hogy a nagy és gazdag anyag minden egyes darabja magas színvonalat képvisel, amellyel, hogy páratlanul sokrétű mind témában, mind technikai kivitelben.

VÉGH GUSZTÁV

festőművész-grafikus is a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozik a Szovjet Grafika kiállításáról:

— Köszönet illeti a Magyar Szovjet Társaságot s a Múzeumot és Könyv-

tárak Országos Központját azért, hogy alkalmat adott ennek a szép és nagyszabású szovjet grafikai anyagnak megismerésére — mondja. — Ez a kiállítás meggyőzően bizonyítja azt a tételt, hogy

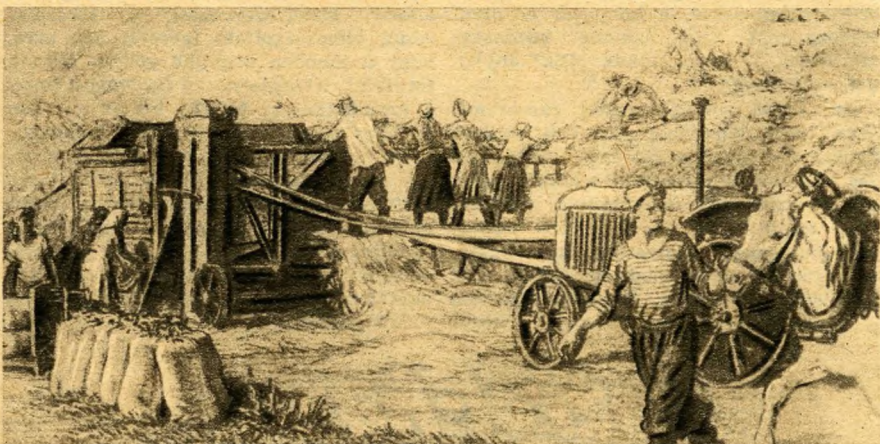
a kiváló rajztudás elengedhetetlen feltétel ahhoz, hogy jó grafikus legyen valaki.

Ezek a szovjet művészek kitűnően rajzoltak, de mentesek az öncélú formakultusztól. Képeik a megjelenítés tökéletes biztonságával hatnak. Kompozícióik sokrétűek és a mai életet, a szocialista társadalom minden megnyilvánulását maradéktalanul és reálisan tükrözik. Úgy érzem, hogy a kiállítás szakember és laikus részére egyaránt érdekes, gyönyörködtető és tanulságos.

RUZICKAI GYÖRGY

festőművész kérdésünkre így válaszolt:

— Ami rám a legnagyobb benyomást tette, az a grafikai lapokból kisugárzó közvetlensége az életnek. Minden lapon a szocialista élet ereje és építő biztonsága jelentkezik. A megbecsült dolgozó ember, aki központja lett a művészetnek tevékenységével, érzéseivel és építő munkájával. A sok közül csak néhányat felsorolva: Ponomarjov rajzai, a gép és a szocialista ember viszonyának ábrázolásában rendkívül erőteljesek. Finogenov történelmi levegőt lehelő s a részleteiben is elmélyülő alaposága, Geraszimov nagyerejű mozgalmassága, Hodra cséplőgépének festőisége, Kukrinikszki kitűnő jellemzőereje nagyon megkapott. Az irodalmi illusztrációk alakjai szinte ismerősökként élni kezdenek a grafikai lapokban. Kitűnő megfigyelés, reális megrajzolás, a szocialista élet hatalmas megnyilatkozása — mindez nagy élménnyé teszi mindenki számára a kiállítást.

Láptjev: Cséplés